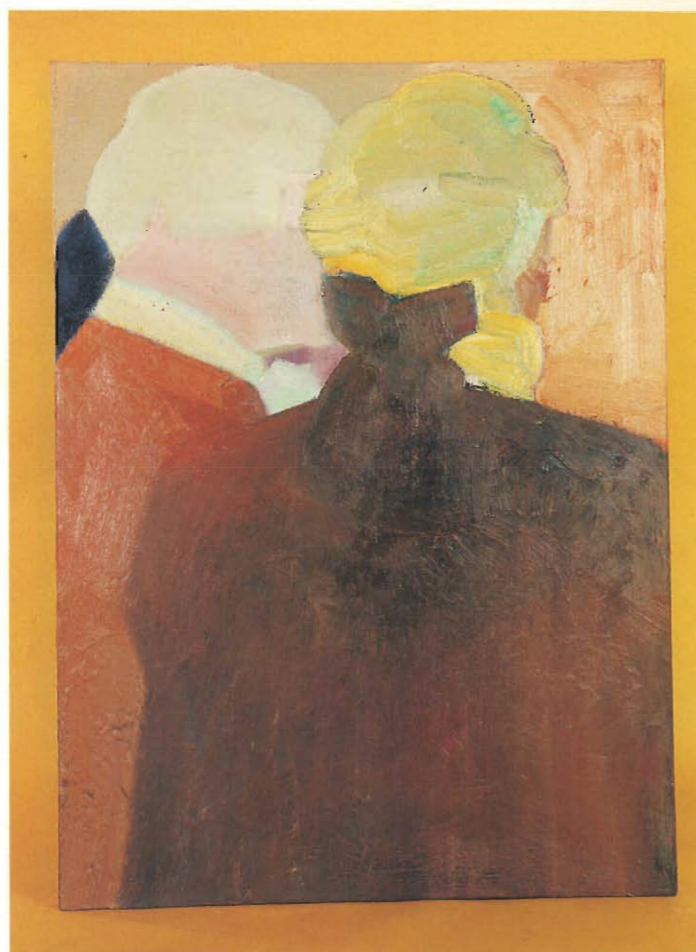

**'Misschien is het
schilderen een
manier om dichterbij
mezelf te komen,
of om mezelf superieur
te voelen'**

De Tenor 40 x 50 cm.

Opera Buffa 70 x 95 cm.

de schilder huiswaarts, een eenzaam oudjaar tegemoet. Een gezamenlijke vriend wees hem erop dat de dirigent epilepsie had en suggereerde dat de man misschien al te lang niet had kunnen drinken. Tegelijkertijd meldde hij dat een andere wederzijdse kennis die avond door brand in zijn woning was overleden.

De twee vrienden, beiden alleen, besloten de oudejaarsavond samen te vieren. Maar eerst spoorden ze de ouders van de dirigent op, die ongerust poolshoogte gingen nemen. Een uur later belden de ouders op met de mededeling dat ze Kees (de dirigent) dood in bed hadden aangetroffen. Talsma: 'Het gekke was dat ik die avond daarvoor gewoon naar binnen had kunnen lopen, want de deur bleek niet afgesloten te zijn.'

'Het zal toch niet...'

Hoezeer de kunst hem dan inhaalt blijkt twee dagen later, als een oude bekende belt en Talsma hem van de sterfgevallen vertelt. "Ik ben erg oud aan het worden," antwoordt de kennis, een theoloog. "Ik heb namelijk een conjunctie tussen Pluto (de dood) en Saturnus (de remmer) in mijn horoscoop."

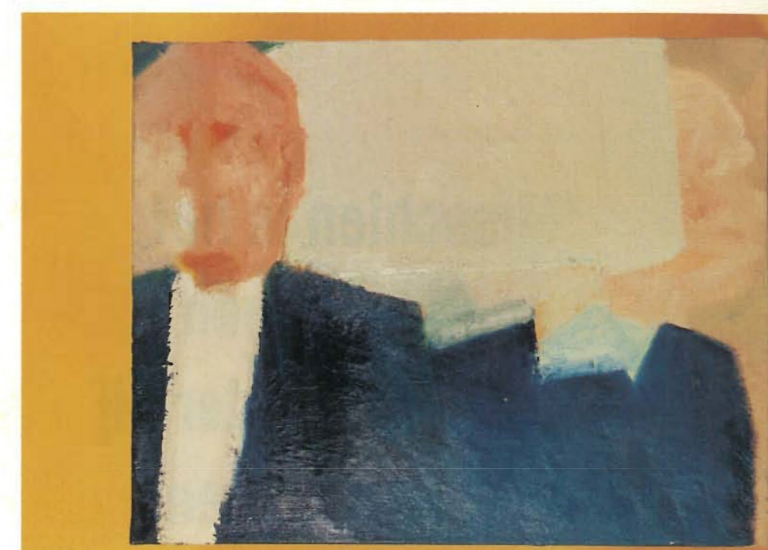
Talsma: 'We maakten een afspraak voor vijf januari. Ik arriveerde met een wijntje bij zijn huis aan de Amstel. Niemand deed open, maar de deur was ook nu niet op slot. Volgens voorschrift deed ik mijn schoenen uit. Het was ijskoud en ik werd bevangen door een ellendig gevoel - het zal toch niet...'

Halverwege de trap naar de slaapkamer hoort Talsma een minutenwekker onafgebroken lopen en komt hem een onbeschrijfelijke, zwoele stank tegemoet. Talsma: 'Je denkt dat Agatha Christie fictie is, maar bovenaan de trap hield die wekker ermee op en trad een onwerkelijke stilte in! Ik opende de deur, vatte moed om licht te maken, waarop ik alleen maar die kraaiige kruin boven die dekens uit zie steken. Ik ben meteen naar beneden gerend.'

Orkest 70 x 95 cm.

Beklaagde 80 x 90 cm.

Optocht 55 x 70 cm.

De dood blijkt dus allerminst Talsma's beste vriend te zijn. Het is ook niet zozeer de dood die hem fascineert, maar de begrafenis. 'Die dirigent was erg geliefd. De kerk zat vol bedroefde mensen. Iedereen bleef tot de laatste snik - een prachtig tribuut! Bij de theoloog, die ik als laatste vond, was dat precies andersom. Hij was vereenzaamd en kreeg een povere begrafenis in een dorp in Noord-Friesland. Zo'n kist gaat dan drie keer rond de kerk en er staat ook écht zo'n kraai op het kerkhof die met de hoed in zijn hand gebaart waar je moet zijn. Op de begrafenis zie je ook wat iemand ervan gemaakt heeft in het leven. Als niemand treurt, zoals in dit laatste geval, dan heb je toch een modderfiguur geslagen.'

Kleur is muziek

De afgelopen jaren heeft Hans Talsma zijn twee hoofdthema's uitgebreid met een serie figuren uit de klassieke muziek: dirigenten en barokke operazangers. Een eerdere flirt met strandscènes liep op niets uit: 'Twee figuren op een strand, dat pretendeert niks. Ze zouden ook in het gras of op de weg kunnen zitten. Dat heeft geen inhoud en geen impact.' Toch is dat niet helemaal waar, want zo figuratief zijn Talsma's werken ook weer niet. Hij is de eerste om dat toe te geven: 'Bepaalde doeken van mij zou je wel abstract kunnen noemen. Ik vind de definitie abstract ook moeilijk. Gaat het bij abstractie om de formele kant van de werkelijkheid, of gaat het bij figuratief om de inhoudelijke kant van dat wat je ziet? Bij mij loopt dit een beetje door elkaar.' Hetzelfde geldt voor de thema's in zijn werk. Vooral de laatste tijd vinden er uitwisselingen plaats. Vrolijke toetsen die eerst uitsluitend in opera-schilderijen voorkwamen, zie je nu opeens in doodgravers: witte kisten in plaats van zwarte. Felle details in plaats van de blauwgroene okerregen, die voorheen over zijn kerkhoven hing. Andersom ziet de schilder ook overeenkomsten tussen zijn strenge rechters en begrafenissen enerzijds en de barokke operafiguren anderzijds: 'Die operafiguren hebben met hun tonsuren en strikken ook wel iets formeels. Het zijn zonneklaar narcistische persoonlijkheden. Ze zijn weliswaar vrolijk van kleur en met hun uitgesproken zwier alles behalve veroordelende rechters, maar het feest voor de dood heeft natuurlijk ook iets met de dood te maken.'

Wat betekent kleur eigenlijk voor de kunstenaar? Talsma: 'Met die overleden dirigent uit Hoorn heb ik wel eens een fantasie gedeeld om een opera-uitvoering te maken van een duet tussen de openbare aanklager en de rechter op de melodie van Mozarts Eine kleine Nachtmusik. Ik zie dat in kleur zo voor me. Kleur is muziek. Toonwaarde. Verhalendheid. Verdoemdheid. Alles.'